

Dinamització d'espais de reflexió i co-creació, *Living Lab for Climate Change (LL4CC)*, als Parcs Naturals de la Diputació de Barcelona en el marc del projecte Life eCOadapt50

INFORME TÈCNIC DE LA SESSIÓ 1 DEL LIVING LAB
A L'ESPAI NATURAL DE LES GUILLERIES-SAVASSONA

Centre Cultural de Folgueroles, 21 de novembre de 2024

ÍNDIX

1. Introducció	2
2. Enfocament de la Sessió 1	3
3. Resultats	5
Sessió 1 del <i>Living Lab</i> per compartir els resultats de la diagnosi.....	5
Validació dels Riscos	5
Consideracions sobre la localització de la diagnosi al Parc	6
Mapa dels efectes del canvi climàtic observats al Parc	7
4. Conclusions.....	12
5. Assistents al <i>Living Lab</i>	14
Annex 1: Fitxa grupal	15

1. Introducció

La Diputació de Barcelona coordina el projecte **LIFE eCOadapt50** centrat en la co-creació, amb els agents del territori, d'una acció estratègica d'adaptació al canvi climàtic en 19 territoris de Catalunya centrada en quatre sectors econòmics especialment vulnerables als efectes del canvi climàtic: agro-ramader, forestal, turístic i pesquer. El projecte preveu executar fins al 2030 un seguit d'accions vinculades a aquests quatre sectors.

Per fer-ho, cal comptar amb un diagnòstic que permeti fer el mapeig de vulnerabilitats d'aquests territoris davant el canvi climàtic, estudi que ha coordinat l'Oficina Catalana del Canvi Climàtic (OCCC), de la Generalitat de Catalunya, sòcia del projecte. És aquest diagnòstic el que es va presentar el passat 21 de novembre, en l'espai de participació i co-creació, anomenat al projecte *Living Lab*, en què es definirà l'acció estratègica per a l'adaptació al canvi climàtic del territori de l'Espai Natural de les Guàrdies-Savassona.

L'objectiu de la sessió era compartir i validar els resultats d'aquesta diagnosi. El present document recull els principals resultats i aportacions obtingudes durant la sessió.

2. Enfocament de la Sessió 1

La dinamització del *Living Lab* va estructurar-se de la manera següent:

- **Presentació de la sessió (Elixabete Urretavizcaya – Tècnica del Servei de Gestió de Parcs Naturals de la Diputació de Barcelona):** Va situar el context del projecte Life eCOadapt50, emmarcant-hi les activitats a desenvolupar durant la sessió.
- **BLOC 1: Resultats de la diagnosi del LIFE eCOadapt50 (Laura Puértolas - Albirem):** Comprenia un recull de conceptes principals sobre el canvi climàtic i l'avaluació dels riscos com a context a la presentació dels resultats de la diagnosi. Per a l'àmbit territorial més relacionat amb l'Espai Natural, els resultats de la diagnosi es van presentar agrupant-se en:
  - Les projeccions climàtiques de temperatura i precipitació, així com els índexs climàtics derivats.
  - El retorn de l'enquesta de percepció de riscos elaborada durant el projecte de diagnosi a la primavera de 2024, amb èmfasi en el resum dels riscos prioritaris per perill climàtic i sector econòmic.
  - La presentació dels riscos avaluats un cop efectuada la seva revisió per part de l'equip tècnic del Parc. Cadascun dels riscos anava associat a la selecció dels quatre sectors econòmics treballats en la diagnosi que hi tenien relació: agrícola, ramader, forestal i turístic.
- **Dinàmica 1: Validem la diagnosi (Laura Puértolas - Albirem):** Aquesta primera part va consistir en una discussió en plenari seguint tres preguntes obertes, per valorar si les persones assistents trobaven a faltar algun element en els resultats de la diagnosi presentats, alhora que es va considerar quina era la seva opinió respecte a la conjuntura que presentaven i les seves expectatives. En finalitzar aquest bloc, cinc dels assistents van haver d'abandonar la sessió per tenir altres compromisos.
- **BLOC 2: Perspectives des de l'Espai Natural de les Guilleries-Savassona (Elisenda Guillaumes – Directora de l'Espai Natural de les Guilleries-Savassona):** Des de l'equip de l'Espai Natural es va oferir una visió global del context de l'espai natural per facilitar la contextualització de la diagnosi. A continuació, es va analitzar la conjuntura dels efectes del canvi climàtic que ja s'havien pogut observar fins al moment, connectant-los amb cadascun dels 4 sectors econòmics considerats.
  - **Dinàmica 2: La vostra visió des del territori (Laura Puértolas - Albirem):** A fi de connectar amb l'experiència dels agents del territori i aprofundir en la localització dels resultats de la diagnosi, es va treballar en la co-creació d'un mapa dels efectes del canvi climàtic ja observats dins del territori de l'Espai Natural. Una vegada agrupades les persones participants en la reflexió estratègica d'un dels 3

sectors econòmics¹ treballats, es va dur a terme una primera part de reflexió individual, treballant per completar una fitxa personal. Posteriorment, els resultats es van consensuar a nivell de cada taula de treball, arribant-se a definir una postura comuna. A través de la posada en comú entre els equips de les 3 taules sectorials, es va elaborar un llistat integrat dels principals efectes del canvi climàtic ja observats a l'Espai Natural, assenyalant-se al mapa la ubicació de punts representatius d'aquests efectes, sent possible també distingir quins dels sectors els havien percebut en cada cas.

- **Propers passos i cloenda:** Tancament de l'acte i emplaçament de les persones participants a retrobar-se de cara a la propera sessió de la primavera de 2025.

---

¹ Per optimitzar el repartiment de les persones entre els grups de treball es va agrupar el sector agrícola i el ramader en un sol sector "agro-ramader".

3. Resultats

SESSIÓ 1 DEL *LIVING LAB* PER COMPARTIR ELS RESULTATS DE LA DIAGNOSI

Es recullen en aquest apartat les principals aportacions recollides durant la primera sessió del *Living Lab* al Parc Natural del Montseny, en la qual es van presentar els resultats de la diagnosi.

VALIDACIÓ DELS RISCOS

Durant el procés de validació dels riscos identificats en la diagnosi (pàgines 10 a 34 de la presentació de la sessió) hi ha hagut diverses aportacions:

- Es qüestiona el risc d'incendi, que a l'estudi hi apareix com a baix. Aquest fet, va suposar un breu debat entre els participants sobre les espècies forestals – naturals i silvícoles- i la seva resiliència a la sequera i impacte en l'increment del risc d'incendis. Les aportacions indiquen que hi ha molt sotabosc sec i que fa un parell d'anys es va tancar l'Espai Natural per risc d'incendi, fet que no havia passat abans. Es va destacar que la part de l'Espai Natural més propera a la Plana de Vic, es troba més afectada per la sequera i amb més risc, alhora que es van esmentar diverses formes de gestió forestal en relació al risc d'incendis.
- Es constata l'important efecte de la sequera en el pi roig, amb zones on més del 40% dels exemplars han mort, comportant un major risc d'incendi. Aquest fet és aprofitat per la Directora de l'Espai Natural, Elisenda Guillaumes, per exposar que s'està treballant en la gestió de les zones més afectades.
- S'exposa la necessitat d'introduir canvis en les espècies cultivades en silvicultura a causa de l'emergència climàtica, així com el risc que suposen les coníferes davant l'increment del risc d'incendi.
- Alguns assistents esmenten l'existència de plantacions il·legals en zones poc freqüentades i inaccessibles de l'Espai Natural, principalment al sector de les Guillerries. Es comenta que la menor disponibilitat d'aigua pot afectar-les negativament en el futur.
- L'increment de la temperatura també afecta directament el sector de pesca recreativa. A banda de la minva dels cabals, l'increment de la temperatura està reduint dràsticament la presència de truites de riu, atès que es troben al seu llindar de temperatura i estan desapareixent, alhora que s'esmenta que al Parc Natural del Montseny les truites sobreviuen pel gradient de temperatura que permet la seva altitud.
- L'adscripció a la "zona prelitoral i litoral" va generar certa confusió, que fou argumentada per part de la representant del Servei de Gestió de Parcs Naturals de la Diputació de Barcelona, Elixabete Urretavizcaya.

CONSIDERACIONS SOBRE LA LOCALITZACIÓ DE LA DIAGNOSI AL PARC

Com a complement a la informació presentada durant l'exposició feta per l'equip de l'Espai Natural (pàgines 34 a 42 de la presentació de la sessió), es destaquen les següents consideracions:

- Es distingeixen tres grans conjunts dins l'Espai Natural: les Guilleries, Savassona i la part del Collsacabra. Així mateix, en l'exposició s'hi inclou també Sant Sadurn d'Osormort, malgrat no formar part de l'Espai Natural pròpiament.
- Una de les principals característiques és el continuïum forestal, que, per exemple, arriba a cobrir el 90% del terme de Vilanova de Sau.
- Es destaca la importància de la zona agro-forestal, amb la necessitat de conservar i incrementar les zones de pastura. Aquest sector ha patit molt amb la darrera sequera, afegint dificultats a la permanència i rendibilitat de les explotacions ramaderes. Hi ha hagut assecament de punts d'aigua i mines, i el sector ha vist incrementats els costos per la necessitat d'aprovisionar-se d'aigua i farratges. En aquest sentit, es remarca la voluntat d'afavorir l'establiment d'explotacions per mantenir el paisatge en mosaic.
  - Aquest punt va obrir un debat amb aportacions dels assistents. D'una banda, es va tractar la pèrdua de pastures i de paisatge en mosaic, i també es va esmentar la limitació en la capacitat de càrrega ramadera deguda a la pobresa del sòl en general, sobretot en zones amb més presència de gresos i un sotabosc poc productiu, els quals no podrien suportar un alt pasturatge, més encara en el context de canvi climàtic. Així mateix, es va comentar que ja hi havia zones on s'hi havia detectat sobrecàrrega ramadera.
- Es va posar en valor la necessitat de mantenir un sector primari amb vitalitat, atesa la seva gran importància. Si el sector és viu, també es percep una major capacitat d'adaptació als riscos derivats del canvi climàtic. Es comenta que cal incloure en el marc del projecte l'estudi de la conjuntura del sector primari a l'Espai Natural, en general però especialment l'agro-ramader, i fer-ne un seguiment de l'evolució a llarg termini. "El sector primari sosté a la resta" i es va posar l'exemple que els visitants i turistes venen a veure un paisatge que és mantingut per la pagesia.
  - En aquest sentit, es va posar de manifest que, malgrat el context general que pateix el sector, les limitacions competencials i de recursos, hi ha la necessitat de fer-ne un seguiment local.
  - Aquesta consideració es va considerar que podria ser d'interès també per estudiar-la a la resta de Parcs participants en el projecte LIFE eCOadapt50.
- Es fa esment a la pèrdua de sòl en general, la recuperació del qual és tan lenta que no es pot considerar un recurs renovable. En aquesta línia, l'increment d'aiguats amb el canvi climàtic pot incrementar l'erosió i pèrdua de sòls fèrtils.
- El sector turístic no sembla estar afectat per l'augment de la temperatura i la major sensació de calor. Sí que hi ha un turisme "de sequera" molt rellevant, quan davallen les aigües de l'embassament de Sau, amb gran afluència de visitants.

- Durant la darrera sequera s'han eliminat espècies invasores mitjançant pesca elèctrica.

FIGURA 1: MOMENT DE LA PRESENTACIÓ DELS EFECTES DEL CANVI CLIMÀTIC AL CONJUNT DE L'ESPÀI NATURAL, A CÀRREC DE ELISENDA GUILLAUMES, DIRECTORA L'ESPÀI NATURAL DE LES GUILLERIES-SAVASSONA.

MAPA DELS EFECTES DEL CANVI CLIMÀTIC OBSERVATS AL PARC

En la part final de la sessió, les persones assistents es van distribuir en tres grups corresponents a tres sectors econòmics. Cada sector té un color i forma representatius, que facilita la tasca de situació dels efectes observats al mapa de l'Espai Natural:

- **Sector agro-ramader (cercle groc):** 4 persones en total, provinents del propi sector agrícola i ramader (1p), científic i educatiu (2 p) i de l'administració pública (1p).
- **Sector forestal (triangle verd):** 3 persones en total provinents del sector científic, cultural i educatiu.
- **Sector turístic (quadrat blau):** 3 persones en total, pertanyents al sector científic, cultural i educatiu i al sector de l'esport.

FIGURA 2: DETALL DEL TREBALL DE LES TAULES SECTORIALS

Després de la part de reflexió inicial, completant les fitxes personals, es va dur a terme el debat simultani a cadascuna de les taules de treball, a fi de consensuar el posicionament del sector representat. Seguidament, es van compartir en plenari els elements identificats, enumerant-se successivament els efectes més destacats per ordre d'aparició, assignant-los-hi un nombre de referència únic i comú per a tots els sectors (p.e. l'efecte 1, amb el qual hi varen estar d'acord els tres sectors, "Menys aigua disponible al medi natural, basses, torrents i fonts" té la mateixa numeració per tots els sectors). Aquesta dinàmica va donar com a resultat el llistat següent dels efectes del canvi climàtic observats a l'Espai Natural:

1. Menys aigua disponible al medi natural, basses, torrents i fonts
2. Mortalitat d'espècies silvícoles (específicament de pi roig)
3. Poc confort i perill climàtic
4. Risc d'incendis
5. Reducció del rendiment de les pastures
6. Augment de plagues
7. Massificació de visitants per la sequera
8. Mortalitat d'espècies silvícoles (específicament d'alzines)
9. Canvis en els cultius
10. Caiguda d'arbres per assecament i per increment del vent
11. Progressiva desaparició del sector primari a causa del canvi climàtic
12. Refugis climàtics i turisme per qüestions climàtiques (masses d'aigua)

Durant la reflexió, es van destacar els següents elements associats a cadascun dels efectes i localitzacions identificades per part dels diversos sectors, agrupades de manera sintètica a la Taula 1:

1. **Menys aigua disponible al medi natural, basses, torrents i fonts:** Tots els sectors hi varen estar d'acord. Durant la darrera sequera la disponibilitat d'aigua al medi natural ha patit una gran davallada.
2. **Mortalitat d'espècies silvícoles (específicament de pi roig):** Dins els efectes de la darrera sequera, es copsa l'important afectació que ha tingut en les poblacions de pi roig de l'Espai Natural. Hi ha un cert debat sobre la causa d'aquesta mortaldat – ja que a l'Espai Natural, aquesta espècie es troba al seu límit de distribució natural- i la seva importància en l'entorn.
3. **Poc confort i perill climàtic:** Com els fenòmens extrems, com la calor o el risc d'incendi, poden afectar l'afluència de visitants i turistes a l'Espai Natural.
4. **Risc d'incendis:** El canvi climàtic, amb increments de temperatura i disminució de la pluviometria, juntament amb l'increment de biomassa forestal amb la desaparició del sector primari (més bosc, menys camps i pastures, més sotabosc), incrementa el risc d'incendi en una zona on el continuïum forestal és molt gran. S'esmenta que és un risc que no s'havia tingut abans i, de fet, fa dos anys es va haver de tancar l'accés a l'Espai Natural degut a l'elevat risc d'incendi forestal.
5. **Reducció del rendiment de les pastures:** Suposa un increment important de costos pel sector ramader en haver de comprar farratges i aigua. Posa en tensió la rendibilitat de les explotacions.
6. **Augment de plagues:** Com per exemple l'eruga del boix, *Cydalima perspectalis*, o la processonària, *Thaumetopoea pityocampa*. Hi va haver un debat sobre si l'expansió de la

primera era a causa del canvi climàtic o si s'havia de considerar només invasora i no vinculada a aquest fenomen.

7. **Massificació de visitants per la sequera:** "Turisme de sequera". Hi ha un important efecte crida quan les reserves d'aigua de l'embassament de Sau davallen, amb un impacte important degut a les aglomeracions per dirigir-se a Sant Romà de Sau, dificultant la mobilitat a l'Espai Natural, la gestió en general i la seguretat dels visitants.
8. **Mortalitat d'espècies silvícoles (específicament d'alzines):** S'ha copsat com els fenòmens extrems, com la darrera sequera, també han afectat a determinades zones de l'Espai Natural.
9. **Canvis en els cultius:** Els canvis en la pluviometria i temperatura han provocat que la pagesia hagi hagut de sembrar cultius que més adaptats a la nova situació.
10. **Caiguda d'arbres per assecament i per increment del vent:** La major mortalitat forestal, juntament amb l'increment de ventades, impliquen un risc pels visitants degut als arbres que cauen tallant pistes forestals, camins i rutes senderistes.
11. **Progressiva desaparició del sector primari a causa del canvi climàtic:** Es constata per tots els grups la decadència del sector primari a totes les poblacions de l'Espai Natural, llevat de Folgueroles. Es remarca novament que les afectacions del canvi climàtic impliquen un increment dels costos de les explotacions dificultant-ne encara més la viabilitat i el relleu generacional.
12. **Refugis climàtics i turisme per qüestions climàtiques (masses d'aigua):** L'increment de les temperatures, així com l'ampliació del nombre de dies amb més calor, també suposen un turisme que cerca refugis climàtics, zones més fresques, sobretot en zones amb aigua (gorgs, rieres, etc.).

Per als 12 efectes consensuats i enumerats a la llista anterior, les persones participants a la dinàmica (Figura 3) van assenyalar al mapa de l'Espai Natural, incloent-hi també Sant Sadurn d'Osormort, les principals localitzacions on ja han estat percebuts (Figura 4).

FIGURA 3: DETALL DEL TREBALL PARTICIPATIU PER SITUAR AL MAPA LES LOCALITZACIONS A ON S'HAN DETECTAT EFECTES DEL CANVI CLIMÀTIC.

A nivell general, l'equip que ha situat més punts al mapa ha estat el del sector turístic amb 23 punts, seguit de l'equip del sector forestal, amb 17 punts, i de l'agro-ramader amb 16.

TAULA 1: RESUM DELS EFECTES OBSERVATS PER PART DELS DIVERSOS SECTORS A LES FITXES GRUPALS I LES LOCALITZACIONS MÉS DESTACADES. ELS VALORS DE LA TAULA INDIQUEN LA SEVERITAT (EN UNA ESCALA LIKERT ENTRE 1 I 5, DE MENYS A MÉS SEVERITAT), SEGONS LA INFORMACIÓ PRESENT A LES FITXES GRUPALS.

EFFECTES OBSERVATS QUE S'HAN CONSENSUAT	LOCALITATS	AGRO-RAMADER	FORESTAL	TURÍSTIC
1. Menys aigua disponible al medi natural, basses, torrents i fonts	Tot l'Espai Natural		3	
	Riera Major	5	3	
	Font de Puigsec	5		
	Basses de Savassona	5		
	Font de Sant Julià			4
	Torrent de Moran	4	3	4
	A tot l'Espai Natural			4
	Embassament de Sau			4
2. Mortalitat d'espècies silvícoles (específicament de pi roig)	Riera de Tavèrnoles			4
	Tot l'Espai Natural		4	
	Malafoçassa		4	
	Sant Sadurní d'Osormort		4	
3. Poc confort i perill climàtic	Cingles de Vilanova		4	
	Tot l'Espai Natural			3
	Embassament de Sau			3
4. Risc d'incendis	Sant Julià de Vilatorca			3
	Pla de Compòsit	5	Sense indicar	
	Sant Sadurní d'Osormort	5		
	Vilanova de Sau	5		
	Puig Moner			Sense indicar
5. Reducció del rendiment de les pastures	Sant Feliuet			Sense indicar
	Vilanova de Sau	4		Sense indicar
6. Augment de plagues	Torrent de l'Infern	4		
	Bojons		3	Sense indicar
	Sant Andreu de Bancells		3	
	Sant Pere de Castanyadell		3	
7. Massificació de visitants per la sequera	Puig del Far		3	Sense indicar
	Embassament de Sau			5
8. Mortalitat d'espècies silvícoles (específicament d'alzines)	Cingles de Vilanova		2	
	Carena de Sant Julià		2	
9. Canvis en els cultius	Vilanova de Sau	4		
	Tavèrnoles	4		
	Santa Margarida d'Ardola	4		
10. Caiguda d'arbres per assecament i per increment del vent	GR Sant Feliuet			
11. Progressiva desaparició del sector primari a causa del canvi climàtic	Sant Sadurní d'Osormort	Sense indicar	4	4
	Sant Julià de Vilatorca	Sense indicar	4	4
	Tavèrnoles	Sense indicar	4	4
	Vilanova de Sau	Sense indicar	4	4
	Vallclara			4
12. Refugis climàtics i turisme per qüestions climàtiques (masses d'aigua)	Riera Major	Sense indicar		Sense indicar
	Gorgs Malafoçassa			Sense indicar

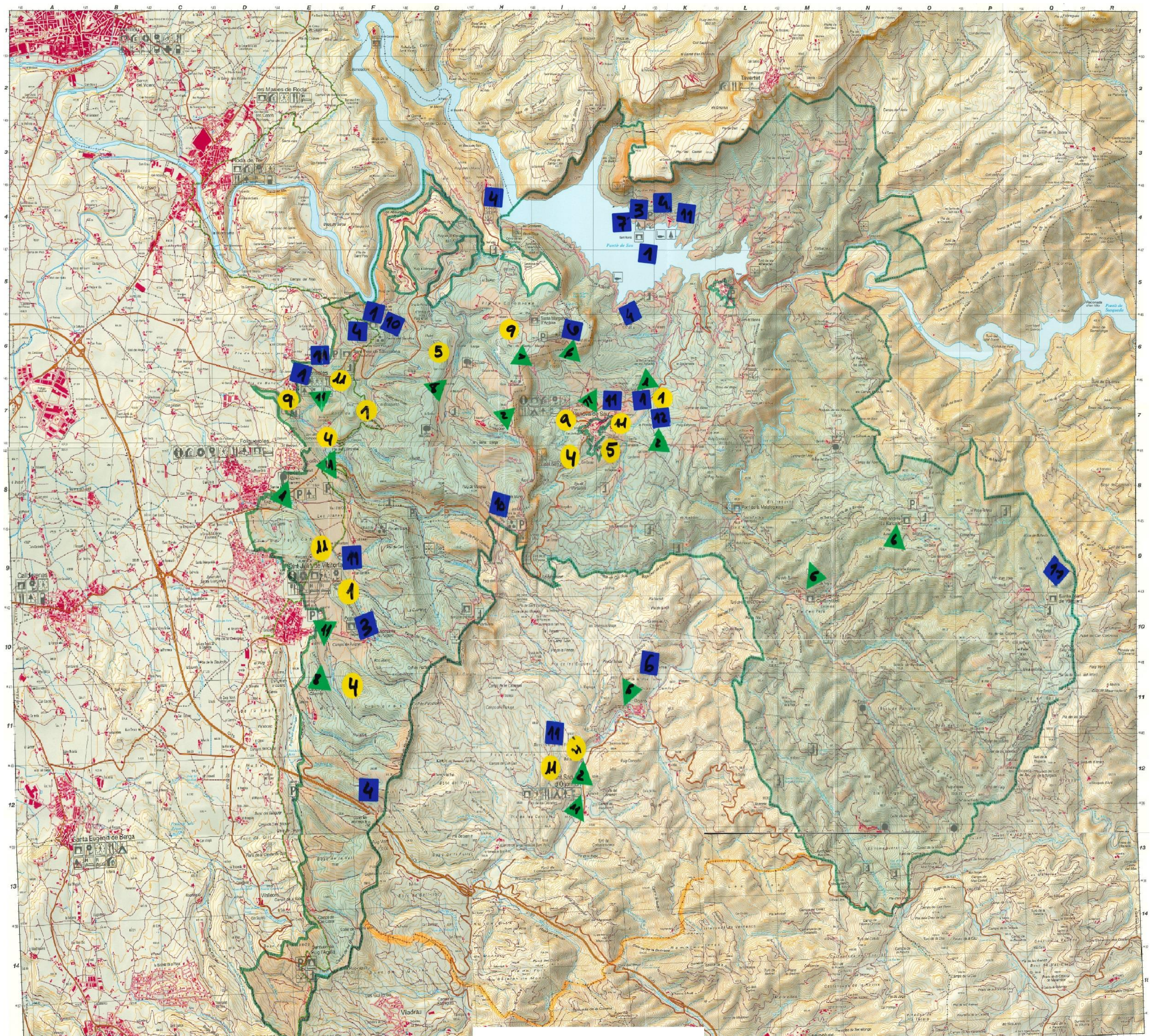

FIGURA 4: MAPA DELS PUNTS ON ES DETECTA UN MAJOR IMPACTE DELS EFECTES DEL CANVI CLIMÀTIC OBSERVATS A L'ESPAI NATURAL DE LES GUÀRDIES-SAVASSONA. ELS COLORS I FORMES DELS PUNTS CORRESPONDEN ALS DIVERSOS SECTORS (CERCLE GROC: AGRO-RAMADER, TRIANGLE VERD: FORESTAL I QUADRAT BLAU: TURÍSTIC) PER ALS QUALS S'HAN IDENTIFICAT ELS REPTES DE LA LLISTA AGREGADA, ENUMERATS DE L'1 AL 12. EL PERÍMETRE ENTORN A SANT SADURN D'OSORMORT HI APAREIX ASSENYALAT AMB UNA LÍNIA TARONJA.

4. Conclusions

Aquesta primera sessió del *Living Lab* a l'Espai Natural de les Guilleries-Savassona ha permès compartir i validar els resultats de la diagnosi de la vulnerabilitat climàtica efectuada en el marc del projecte Life eCOadapt50.

La sessió i les dinàmiques participatives realitzades han permès recollir aportacions rellevants per part d'una mostra diversa de persones i entitats del territori, connectant els efectes observats del canvi climàtic a l'activitat de tres sectors econòmics molt rellevants en el context de l'Espai Natural: l'agro-ramader, el forestal i el turístic. Aquest primer exercici mostra una concentració dels impactes copsats a la zona oest i central de l'Espai Natural, juntament a Sant Sadurní d'Osormort, alhora que se'n detecten pocs a la part oriental, les Guilleries, escassament poblat i amb menor nombre d'activitats dels sectors.

Els debats i intercanvis d'opinions sorgits durant les exposicions dels resultats, així com durant la dinàmica, han constatat els efectes del canvi climàtic al territori i en la quotidianitat de les diverses activitats que es desenvolupen a l'Espai Natural. Així mateix, s'ha mostrat una preocupació pels canvis en la flora i fauna, així com en l'impacte en el sector primari i, de retruc, en la gestió del territori.

El sector amb més impactes localitzats al mapa és el **turístic**, especialment concentrats al voltant dels nuclis de població i de l'embassament de Sau. En aquest sentit, cal esmentar el "turisme de sequera" que sorgeix en moments de davallada del nivell de l'aigua al pantà de Sau i suposa un efecte crida de visitants i turistes, per veure l'antic poble de Sau i el temple de Sant Romà, que ha esdevingut icònic. Aquesta gran afluència suposa un repte de gestió a la zona, sobretot en determinats caps de setmana. Així mateix, l'increment de temperatures i canvis pluviomètrics han canviat la pesca recreativa, atès que la truita de riu pràcticament ha desaparegut de l'Espai Natural, alhora que la forta davallada de les aigües ha permès fer una tasca de gestió d'espècies invasores amb pesca elèctrica. També s'observa l'increment de visitants cercant llocs més frescos, sobretot obagues i zones amb aigua (rieres, gorgs...); de la mateixa manera, les onades de calor, el risc d'incendi i fenòmens meteorològics extrems poden afectar l'afluència i confortabilitat dels visitants.

El **sector forestal**, malgrat el contínuum de bosc de les Guilleries, concentra la majoria dels impactes en la zona central i oest de l'Espai Natural, així com a Sant Sadurní d'Osormort. Es constata l'estrès hídric que ha patit la massa forestal, amb una gran mortalitat, que ha afectat sobretot al pi roig, però també a alzinars en les zones de sòls més pobres i pedregosos. També s'ha observat una pèrdua de vitalitat de les masses forestals, amb cert decaïment que les fa més vulnerables al efectes dels insectes i plagues, com pot ser la processonària – en expansió per l'increment de temperatura-. L'important nombre d'arbres morts i la desaparició gradual del sector primari, suposen un increment de biomassa forestal que, en determinades situacions, són un risc important d'incendi.

En aquesta mateixa línia, el **sector agro-ramader**, tot i ser menys abundant a l'Espai Natural, també ha patit notablement, amb efectes observats de nou a la part oest i central, que tensionen la continuïtat de moltes explotacions, havent-se produït ja alguns canvis en els cultius o en la gestió del bestiar. La manca d'aigua, així com la davallada del rendiment de les pastures amb el canvi climàtic afegeixen tensió a la viabilitat i relleu generacional del sector, així com al manteniment del paisatge en mosaic.

La interpretació conjunta dels resultats del mapa va donar peu a una reflexió rica i aprofundida, amb moltes intervencions per part de les persones participants, que suposa un resultat d'interès per a ser tingut en compte en les futures etapes del projecte. S'espera que en la propera sessió de primavera es pugui validar aquest exercici, ampliant la distribució de localitzacions assenyalades o incorporant-hi les noves consideracions que puguin sorgir per part de totes les persones i entitats que formen part del Consorci de l'Espai Natural.

5. Assistents al *Living Lab*

La sessió del *Living Lab* va comptar amb representants d'organitzacions del territori l'Espai Natural de les Guilleries-Savassona.

- ADF Vilanova de Sau
- Centre d'Estudis dels Rius Mediterranis (CERM)
- Consorci Forestal de Catalunya
- Diputació de Barcelona/ENGS
- Escola Bellpuig
- Meteovilatorra
- Centre Excursionista de Vic
- Unió Excursionista de Vic
- UVic-CT Beta

Annex 1: Fitxa grupal

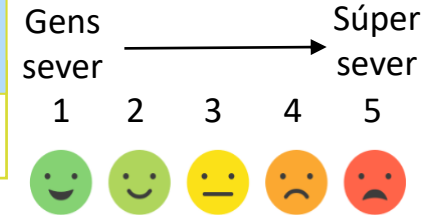
S'adjunta la Fitxa grupal emprada durant l'activitat de participació, que ja recull els 12 efectes del canvi climàtic identificats a l'Espai Natural, en cas que vulgueu completar-la afegint-hi alguna altra localització podeu fer-nos-la avinent durant la propera sessió de primavera.

Quantes persones del grup de treball d'avui pertanyeu a cada tipus d'entitat?

Agrícola + ramader	Forestal	Científic, cult i edu	Cinegètic	Cívic	Conserv.	Esport	Turis.	AP	Sector econòmic analitzat avui

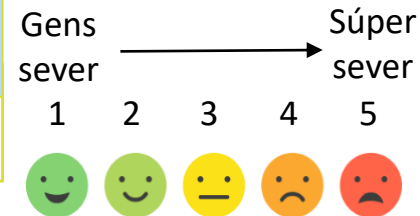

Quins efectes del canvi climàtic ja heu observat al Parc?

Nom dels efectes observats	Indrets del parc on heu observat els efectes	Com de severos han estat?
1 Menys aigua disponible al medi natural, basses, torrents i fonts		
2 Mortalitat d'espècies silvícoles (específicament de pi roig)		
3 Poc confort i perill climàtic		
4 Risc d'incendis		
5 Reducció del rendiment de les pastures		
6 Augment de plagues		

Quantes persones del grup de treball d'avui pertanyeu a cada tipus d'entitat?

Agrícola + ramader	Forestal	Científic, cult i edu	Cinegètic	Cívic	Conserv.	Esport	Turis.	AP	Sector econòmic analitzat avui

Quins efectes del canvi climàtic ja heu observat al Parc?

Nom dels efectes observats	Indrets del parc on heu observat els efectes	Com de severos han estat?
7 Massificació de visitants per la sequera		
8 Mortalitat d'espècies silvícoles (específicament d'alzines)		
9 Canvis en els cultius		
10 Caiguda d'arbres per assecament i per increment del vent		
11 Progressiva desaparició del sector primari a causa del canvi climàtic		
12 Refugis climàtics i turisme per qüestions climàtiques (masses d'aigua)		